

פרוטוקול מס' 6/ב

מישיבת ועדת החינוך והתרבות

התקיימה ביום ד', ח' בכסלו, תשי"ג - 26.11.52 בטעה 8.30

נכוחים : היו"ר ט. פרסיץ
ס. ארט
ס. אונא
ח. בוגד
א. ברטן
א. דויטש
נ. חת
ס. כפרית
א. כלפון
ד. נצר
י. טפילנסקי
ר. צברי
א. רזיאל-נאור
ס. רוזנברג

מזמנים : סר החינוך והתרבות - ב.צ. דינבורג

סר ארנון - סדר החינוך
גב' סטבר - סדר החינוך
גב' ברט - מנהלת הסדר החינוך
סיוחד, סדר החינוך
גב' מאירוביץ - מנהלת המחלקה לסיקום
נכים, סדר הטעד.

סדר-היום : (1) טאילתות;
(2) תשועת סר החינוך וטר ארנון, לזיכוח על
"מערכות החינוך לקראת תשי"ג";
(3) הסוד לחינוך עיוורית בירושלים.

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ט. פרסיץ :

אנו עוברים לטעיף הראשון בסדר-היום -
טאילתות.

אד.

שאילתות.

=====

א. רוניאל-גאנר:

פנה אלי אב שבתו לונדה בבית-הספר לחרטים ואילטים "אליאנט". הוא טען כי הגורים בדרשים לשלם שכר לימוד גבוה של 100 ל"י לחנה, ועליו לשלם עבור בתי בת ה-12 עד הראשון לחדש סכום של 30 ל"י, ובאם לאן - חוצה הילדה מבית-הספר, ברצוני לשאול: בבית ספר זה לומדים ילדים בגיל חינוך חובה - מדוע בדרשים הוריהם לשלם שכר-לימוד? אני מציעה שהוועדה תסמך הסברים על בית-ספר זה בכלל, על שמו החינוכית ועל שיטות הטיפול הנהוגות בו, או שתצא למקום כדי לראותו מקרוב.

י. סטילנסקי:

לאחר שהסטודנטים חזרי ללימודים והאוניברסיטה פתוחה, הייתי מעוניין לטפוע מה הם הצעדים הממשיים שנוקטים בהם מסד החינוך והאוניברסיטה, כדי לממש את כל אותן האבטחות שניתנו לסטודנטים, מה הם הקשיים וכיצד הדבר מתקדם.

היו"ר ס. פרטיץ:

ברצוני רק למסור לחבר-הכנסת סטילנסקי, כי אני מתכוונת להזמין לאחת הישיבות הקרובות את שר החינוך ואת באי-כח האוניברסיטה, כדי לטפוע מהם דו"ח על סה"ל העניינים.

ס. אונג:

בודע לי כי הוקמה ועדה למיאום בין מסד החינוך לבין הנהלת הטכנות בענין הטעברות. הייתי רוצה לדעת מה פעלה ועדה זו ואם אפשר לקבל דו"ח על פעולותיה ותכניותיה להבא.

סיכום החינוך על "מערכת החינוך לקראת השל"ג".

שר החינוך והתרבות ב.צ. דינברג:

בישיבה הקודמת דיברתי על המצב הכספי הקשה ועל הקשיים שנגרמים לנו עקב ההתייזרות. הזכרתי גם את ענין סינוי הוועדה לבדיקת המצב בבתי-הספר, ואני מקווה כי כעבור שבוע עד 10 ימים אקבל כפה דו"חות, אשר יבררו לי את האפשרויות לקיטוצים.

יש כמה דברים עקרוניים ילמדינה אסור לוותר עליהם, ואחד מהם הוא ביצוע חוק חובה חינוך. בתנאים בהם אנו חיים, בתנאים של עליה הטובית מסודת, אני סבור שחוק זה הציל אותנו, וחייבת המדינה לעשות ככל יכולתה של סאטציה למען שטור על ביצוע החוק. אי-אפשר לעשות את החוק פלטר על-ידי גביות טובות. בחוצה יותר בטיחות, ואולי אפשר לעשות איזה תיקון שיאפשר גביית דמי סידרותם סווגים יותר אמידים, אבל גם זאת יש לעשות בדרך חוקיות.

דובר כאן על ענין הכשרת טורים ופיקוח. אנו מעוניינים להכניס תיקונים וריפורמה בשיטת הפיקוח. יש קודם-כל לשחרר את המפקחים מעבודה אדמיניסטרטיבית, כדי שיוכלו להתרכז בפיקוח פדגוגי, וכן לדאוג לכך שכל ספק יודרך במקום מושבו או באיזור סגוריון, שלא יהיה איש תל-אביב ספקח בצפת ובטבריה. לשם כך יש לחלק את הארץ לאזורים ולתת לכל ספקח אזור פיקוח טיודת.

שר החינוך והתרבות:

כבר סטרתי לכם שיש בדעתי לערוך מפעל היחלצות לחקר החינוך האזרחי וחקר הלימוד, אנו מנהלים סטא-וומן עם סטפר בתי-ספר בהם הטורים וחלק מהתלמידים ייחלצו לטרודת מחקר קולקטיבית. מסתבר שיהיה צורך לקרר את עבודת הפיקוח על סטפר מפקחים עם עבודת המחקר. המצב כיום הוא כזה שכל מי שנכנס לפיקוח יוצא מהפדגוגיה, כי הוא עוסק באדמיניסטרציה במקום ללמוד וללמד. מטרתנו היא שהפיקוח יהיה קשור בהדרגה בבתי-הספר, בהנהלה וגם בהשתלמות. דעתי היא שהמפקחים מוכרחים גם להורות בסמינרים, כדי להקנות לתלמידים את הנסיון הפדגוגי שרכשו במסך הזמן.

נסמעה כאן טענה כי שר החינוך הבטיח להקים 8 סמינרים חדשים, ואילו עד עתה הוקמו רק 2. עלי לומר כי אני מצדי עשיתי את כל המאמצים כדי לפתוח סמינרים במקומות שונים בארץ, ולא אסטמי היא כי הדבר לא עלה בידי. רציתי לפתוח סמינר בכינרת ב"אהלו". כל התנאים שם מתאימים לסמינר. העמדתי להם תנאי, כי בסמינר ילמדו סטפר סטורים של תלמידים מהסביבה ומבני המקום. לא קיבלתי כל התחייבות למילוי התנאי, ונאלצתי להיסוג. יש בדעתי להקים בשנה הבאה סמינר בצפת, אשר ישמס את כל הגליל העליון, ויש בדעתי להקים שם סגסה פדגוגית מיוחדת. בנתניה נפתח בית-סדר לטורים, הצעתי הצעה דומה ל"אגודת ישראל", אולם לא נענית.

נכון מה שאסרו כאן כי בחינות אינן מספיקות. אבל ברצוני להדגיש כי יש תלמידים שעמדו בבחינות ויש שנכסלו, ולא כל מי שניגס לבחינה עובר אותה בהצלחה, הבחינה אינה פורמלית. יחד עם זה גם אני בדעה שיש לטדר קורסים להשתלמות טורים בכל מקום ומקום.

ניסעו כאן שאלות בענין בתי-הספר התיכוניים. אני חושב כי בטבענו הנוכחי אין כל אפשרות להעבירם לרשות הממשלה. אבל ברצוני להדגיש דבר אחר. ביקשתי מאת היועץ המשפטי של משרדנו להכין תיקון לחוק, לפיו אי-אפשר יהיה לפתוח בית-ספר, גן-ילדים, בית-ספר תיכוני או מקצועי בלי אישורו של שר החינוך והתרבות, והטורים והסדריכים היו חייבים להיות נוטאי תעודות של "היתר הוראה".

ברצוני לנגוע גם בשאלת בתי-הספר המקצועיים. אחד הליקויים של החינוך המקצועי הוא חד-גוונותו: סטגרות, סתכות, נגרות, ודי. יש לגוון את החינוך המקצועי ולהכניס בו מקצועות חדשים כמו: תעסיה חיסית וכדומה, בהתאם למצבה הכלכלי של הארץ ולאפשרויות התעסוקה הקיימות. אי-אפשר לקיים חינוך מקצועי בלי פיקוח וכיוון מסלתי, ואנו חושבים על ריאורגניזציה בשטח זה.

ענין הנערים העובדים הועלה בעיה. הסיטה הנוכחית של הלימוד אינה מתאימה וגם אינה מסיגה את המטרה. בשנת שעברה נתתי הוראה לקטור את הלימודים עם השתלמות מקצועית, עם תכליתיות, ואני מקווה שהדבר יתן תוצאות רצויות. אנו טכינים עתה סימפוזיון לבעיית הנערים העובדים, אליו נקרא את אנשי החינוך המקצועי בארץ, שם נוכל לשמוע דעות שונות והצעות להחלפת הסיטה הקיימת. אין פירוס הדבר שאני לוקח על עצמי לקבל את ההצעות שיובאו שם, אבל הן תעזרנה לי לליבון ובירור הבעיה. לאחר ביקורים בבתי-הספר המקצועיים ושמיעת חוות-דעת של מוטחים, אני מקווה להכניס ריפורטה יסודית בשטח זה.

בעיית הציווד לבתי-ספר היא חמורה ביותר, בעיקר ציווד ללימודי הטבע, ומטרד החינוך נותן דעתו על כך.

סד החינוך והתרבות:

חקרתי את שאלת הילדים הלומדים בבתי-ספר של המיסיון, ונתבררו לי כמה דברים. ראשית כל במיסיון יש אווירה של בית, שהיא חשובה כל כך בסביל העולים החדשים, ואני מצטער לומר שאווירה כזו אינה קיימת בבתי-הספר שלנו. עלינו לדאוג להעלות את המרח, המסירות והאווירה הביתית והטובה בבתי-הספר שלנו, ושתורגס דאגה אישית לכל תלמיד ותלמיד. למיסיון יש סוכנים שהולכים מבית לבית ומפתיים את ההורים לשלוח את ילדיהם לסס, הם מפתיים אותם על-ידי חלוקת סתנות וכדומה. מסרד החינוך מתחקה על עקבות סוכגל. אלה ונתן דעתו על בעיית החינוך במיסיון.

סד ארנון:

המצב במעברות. הוויכוח בישיבה הראשונה של ועדת החינוך הוקדס בעיקר לשאלות המעברות, ולא חסרו צבעים שחורים לתיאור המצב. מה שלא הוטעם בדברי החברים - חוץ מאשר בדברי הגב' כפרית - הוא כי ישנה התקדמות ניכרת והטבת התנאים בבתי-הספר במעברות. במסרדנו פועלות 2 ועדות: 1) ועדת דיור, בה מסתתפים גם באי-כח הסוכנות, כי הסוכנות נותנת את הצריפים למעברות; 2) ועדת ציוד. ועדת הדיור עורכת סקר מפורט על מצב הדברים במעברות. בחרנו 20 מעברות שהן ידועות כגדועות ביותר מפאת התנאים החיצוניים בהם הן נתונות, ואשר מצבן ידוע כקשה ביותר. ועדת הדיור החליטה להפנות את תשומת-הלב העיקרית לתיקון המצב במעברות אלה. עד חנוכה יינתנו למעברות אלה 31 צריפים; דרסנו 40, אולם הסוכנות אינה יכולה לספק יותר. צריפים אלה הם בעלי איכות טובה והם בני 3/2 או 2 חדרים. (הינר ש. פרסיץ: החדרים הם קטנים בגדל של 4 מ' x 6 מ' והם יכולים לאכלס רק 24 תלמיד). במעברות יש זרמים סונים והכיתות אינן כל-כך מאוכלסות. ועדת הדיור עוסקת בחלוקת דהיטים לבתי-ספר במעברות וגם לצני-הילדים. ועדה זו הספיקה לחלק במסך שלוסת החדשים האחרונים 3,200 ויותר מקומות ישיבה. קיים טידור קבוע בקסר לחלוקת איד. באור גאה תביעה לספק דהיטים, שולחים איס סיוחד לבדוק את המצב, אם יש מקום להעמיד ולספק את דהיטים, והם נשלחים כעבור זמן מה למקום. קודם היה תמיד רווח גדול בזמן בין הדרישה לבין סילואה. עכסיו נכנסנו כבר למצב יותר קבוע. בכל-אופן לא היה כל סידור מצדנו לתת דהיטים במקום שהיתה רק אפשרות להכניסם.

ביקורת התייעצות שהיתה לנו על עניני

מעברות נבחרו סתי ועדות בהן מסתתפים עסקנים במעברות ובט אנסי המסרד והן: 1) ועדה לסינהל, מסק וכטפים; 2) ועדה לפעולה תרבותית-אטנותית במעברות. הוועדה הראשונה תטפל בשאלת הטבנים לבתי-הספר, והסניה תטפל בפעולות תרבות ואטנות במקום. היא תדאג ליסוד מועדונים בבתי-הספר וכן ארגון הופעות אטנותיות והרצאות לטובגרים. הרעיון הוא ליצור סרכז תרבותי בכל מעברה ומעברה, אשר יקיף את כל פעולות התרבות שנעשות במעברה. נסיון דומה נעשה בהר-טוב, ואנו נוכל ללמוד מטנו על דרכו להבא.

ביקורי ילדים בבתי-הספר. אני עובר

עתה לסאלה שעוררה הגב' רוזאל-נאור בגדון ביצוע חוק לימוד חובה. אני סבור. שהערוכה לביצוע החוק אינה בהתקנת תקנות חדשות, אלא בהקמת מוסד מסיצוני. של "קציני ביקור סדיר". גם בארצות מתוקנות בעלות חק בענין חינוך חובה - כמו אנגליה לסל - ישנם "קציני ביקור סדיר", ויס להם עבודה למכביר. נעשה נסיון כזה בירוסלים העיר ובפרוזדור, בחיפה ובמעברות סבטיבותיה; יש לנו בסך-הכל 6 קציני ביקור סדיר, והם מטפלים בעיקר בבתי-ספר לנערים עובדים.

מדריכי מורים. דובר כאן על הכנה

והדרכה למורים במעברות, וברור שמורים העובדים במעברות דורשים הדרכה והכנה יותר מהמורים העובדים בבתי-ספר ותיקים. אנו עושים נסיון להסדרת הענין על-ידי יצירת סיפוס של מדריכי-מורים. אנו רוצים לצרף לענין גם את הרשויות המקומיות.

אד.

טר ארנון:

הסדרה-המדריך יהיה צמוד לבתי-הספר של הסביבה בה הוא עובד, והוא ייחשב כמורה, כעובד מטעם הרשות המקומית, ואנו נשתתף בהוצאות החזקתו לפי אותם האחוזים שאנו מסתמכים במשכורת המורים בכלל. קיימת תכנית רחבה לפיה נוכל להקיף את כל המקומות הסעונים הדרכה. יש הבדל בין פיקוח לבין הדרכה. הספקה עוסק בעבודה אדמיניסטרטיבית והוא מבקר בבתי-הספר רק מטפד פעמים בשנה. לעומתו המדריך עובד במטפד מצומצם של בתי-ספר, ביקוריו מרובים יותר, אבל נוסף על הביקורים הוא מרכז את המורים המודרכים בחוגים קבועים בהם מטפלים בשאלות העבודה הטעמית. מתפקידו של המדריך גם להמציא חומר למורים חדשים, ולמורים בכיתות הנמוכות. דעתי היא - וזו גם דעת המטפד - כי בדרך זו נוכל להיטיב בהרבה את המצב, אלא שקיימים קשיים כספיים הבולטים את התפתחות הדבר. נקווה שנצליח להתגבר עליהם, כי בסבילנו ענין הרחבת ההדרכה בצורה כפי שתארתי זהו מפעל ממדרגה ראשונה.

טר בוגר סאל, מדוע אין מסדרים שהמורים הוותיקים ילכו להורות במעברות. הוא אינו הראשון שעורר שאלה זו, ובענין זה אינה דומה אמירה לעשייה. קשה למצא מורים מתנדבים, והמקרים של הליכה למעברות הם בודדים. יחד עם זה אין להתעלם מהקשיים הכרוכים בכך. במעברות אין דיור מתאים למורים. יש לדאוג כי במעברות יהיו חדרים למורים, אולי בדרך זו נוכל למסוך למעברות מורים יותר מנוסים. מלבד זאת יש קשיי תחבורה; ופתרנו את בעיית התחבורה רק לגבי בתי-ספר לנערים עובדים בפרוזדור ירוסלים ובטביבות רמת-השרון. בעיית התחבורה היא קשה ונוקבת עד התהום, ובגללה מתנפצות הרבה תכניות נאות ומועילות אל הקיר. אנו מסתמכים במקרים מסוימים ב-50% של הוצאות הנטיעה, גם מצד מרכז המורים באה תביעה להסתמך בהוצאות נטיעה. ביקשנו שהם הצעה קונקרטיית, אולם לא קיבלנו כל הצעה מסמית מאפסר להגטימה. הסתמפות בהוצאות הנטיעה של כל המורים הנוסעים למעברות תהווה הוצאה של הרבה עשרות אלפים לירות.

הגב' פרטיץ עוררה כאן את שאלת הפרטונים בסביל מורי המעברות. מרכז החינוך של זרם העובדים עושה ניסיון יפה בכיוון זה בצורת אגרות למורה המתחיל. אין טפק שזהו טפעל הראוי להערכה. הנכם נותנים לנו עצות כיצד לפעול, אבל אמור להתעלם מהעובדה שאנו נמצאים במצב כספי דחוק. התקציב שלנו עור פרטונים אזל, והמדפיס הטסטלתי אינו מוכן לעשות עבורנו אפילו עבודות קטנות.

ספרי לימוד. הגב' רוזיאל-נאור הזכירה כאן את ענין ספרי הלימוד שנשארו מזמן המנדט. אמנם יתכן ופה וסם נשאר איזה ספר, אבל יחד עם זה מופיעים ספרי לימוד חדשים, וגם לטקצוע המולדת, ואפסר לומר שהדברים באו על תיקונם. אף-על-פי-כן אני מוכרח להודות כי מעיקרה צודקת הגב' רוזיאל-נאור, עדיין לא באנו לכלל טידור בענין ספרי לימוד, היות והדבר מצריך סגנון, עובדים והוצאות.

שאלת המורים. עוררו כאן את שאלת המורים בכלל. המצב לקראת שנת תשי"ג יהיה בטידה מסוימת טוב יותר מאשר בשנה הקודמת, וזה בגלל שיבה פשוטה: בשנה שעברה לא היה לנו מחזור של סמינר, כי הסר עמד על כך שלא להוציא תלמידים לפני גמרם את חוק ליטוריהם, ואילו השנה יהיה לנו מחזור של מורים שגמרנו את הסמינרים, וזהו חומר אנוטי מאומן.

הגב' צברי אמרה שיש לעודד תלמידים ללכת לסמינרים. נטינו לעשות ניסיון בכיוון זה לפני מספר שנים, אבל אי-אפסר לומר שהצלחנו. כל תלמיד בסיימו את חוק ליטוריהם בבתי-ספר תיכון הוא הולך לצבא, וזה מקשה עלינו את המלאכה. בין האמצעים שיש בדעת המסרד לנקוט כדי לעודד תלמידים ללכת להוראה הוא יסוד מגמה פדגוגית בבתי-הספר התיכוניים, וכן הקמת פנימיות ליד הסמינרים, כדי להסיר מלב התלמידים דאגה בקשר למקום מגורים. בדרך זו נוכל למסוך חוגים יותר רחבים להוראה.

אד.

סר ארנון:

בדברי הגב' פרסיץ על הסגב העגום
במסדר המפקחים לא היתה טעום הגזמה, אפשר לוטר שהצבעים היו ורודים
סדי. גם בשם זה מסתמן קו אור, קיבלנו מגרס ליד הקריה שעליו אנו
עומדים להקים 9 צריפים, כל אחד בן 5 חדרים.

תחבורה. קיבלנו הרטאה לקבלת 5 מכוניות:
3 בסביל תל-אביב והמחוז; 1 לירושלים, ו-1 לחיפה. מכוניות אלו
תובלנה את המפקחים והמדריכים אל ומהעבודה.

הסתלמות מורים. שמעתם מפי החר על
500 מורים שניגשו לבחינות בחדש אלול, זהו שיא, מעולם לא הגענו אלא
ל- 80 - 70 נבחנים בפעם. אולם מספר זה אינו כולל את כל הנבחנים.
יש לנו 3 עונות רשמיות לבחינות: סוף חפס הקיץ, סוף חפס פסח וחנוכה.
גם 3 עונות אלו אינן מספיקות, ואנו שולחים בוחנים גם למקומות בהם יש
ריכוז של מורים מוסמכים אשר מסתלמים במסדר קבוע.

בית החינוך לעיוורים בירושלים.

הי"ר ס. פרסיץ:
חפצנו לשמוע על התפתחות העניינים במסדר
לחינוך עיוורים. גב' ברט כתבה לנו
סקירה קצרה על הסגב, ואני קראתי אותה לפני ועדת החינוך. יש לי הרטם
שהענין בכל-זאת מתנהל בעצלתיים, ואם כי יש התקדמות גדולה, היא בוודאי
לא ניתנה לכם על נקלה. אנו יודעים להעריך את סאמציכט, סאסאי מסוד
החינוך והסעד, ויחד עם זה ברצוננו לדעת במה אנו יכולים לעזור כדי
להזיז את העגלה.

גב' ברט:
ברצוני להתחיל את דברי בסיפור קצר על
ביקורי האחרון בבית-הספר לחינוך עיוורים,
כדי להקדיח את דברי טלאי הספקות והבעיות בטסהו מסמח. ביום ססי
ביקרתי בבית-הספר לחינוך עיוורים ונתקלתי בקבוצה גדולה של ילדים
עיוורים קטנים, אשר הסתובבו והסתובבו ברחוב. יתכן שזה לא רצוי,
אבל עובדה היא שקבוצה גדולה העיזה לצאת לרחוב ולשחק, והיה קשה
למדריכים להחזירם. כאשר עברתי אחר-כך במסדרון הציצו אלי מכל הפינות
ילדים צמאי ששחק ושחוק על שפתותיהם - כולם עיוורים. עם הרוטם הקשה
על מספר כה רב של ילדים חסוכי מאור-עיניים, אפפתני שסחה כי ילדים
אלה מסחקים יחד ונפגאים בידיים באמנות ומטפלות. הדבר נתן לי עידוד.

אני עוברת עתה לעצם תיאור התקדמות
העניינים, וברצוני לבקש את טליחת הגב' מאירוביץ אם אכנס במקצת לתחום
פעולתה היא. קשה לספור על הגבול בין עבודה חינוכית לבין עבודה
סוציאלית, בריאותית וכל עבודה אחרת. לדעתי העבודה החינוכית היא
גלובלית ומקפת את כל הבעיות הנוגעות לילדים, ואין להפריד בין חינוך,
הוראה וטיפול. ואם נכון הדבר לגבי עבודה חינוכית בכלל, על אחת כמה
וכמה שזה נכון לגבי חינוך מיוחד במסוד, במסוד סלא בעיות כמו מסוד
לחינוך עיוורים. אף-על-פי כן אסתדל לא לעבור את התחום.

לפני מספר חדשים הועבר בכנסת החוק לניהול
מוטדות ציבוריים, ובאותו יום נכסרה הבעלות על המוסד לידי הנאמן
הציבורי לענייני צדקה של המדינה. באותם הימים, ועוד קודם לכן, נפגטנו
העמים רבות כדי לסצא את הדרך לניהול המוסד. באותו זמן היה בארץ
סר בלסון, נציג "מגדל אור" בניו-יורק, וגם עמו קייטנו התייעצויות.

אד.

נכח ברט:

הורכבה ועדה מייעצת לתקופת המעבר שבה הסתתפן 2 באי-כח סדר הבריאות; 2 סטדר הסעד ו-2 סטדר החינוך. אני יכולה לציין כי עבדנו בהיתוף פעולה הדוק ותוך תיאום סלא עם הוועדה.

הסבועות סלפני העברת החוק ויסי קבלת החוק עצמו היו סלאי לבטים והכנות, ותנועה גדולה היתה סורגסת בכתלי הסוסד. אתם זוכרים ודאי את ססלחת העיוורים סהפגינה ליד הכנסת נגי קבלת החוק. העיוורים איימו באיבוד לדעת באם החוק יתקבל, ואנו באנו בדברים עם הססרה כדי לססור על העיוורים, וביקסנום להעמיד ססירה בטקוסות איסטרגיים, ובעיקר על-ידי החלונות. החוק נתקבל, והכל עבר לסעסה בסקס. לאחר סיחות איסיות עם כל אחד ואחד מהעיוורים הגענו לאיזה סידור. באותם הימים הועברו 11-עיוורים לסוסד מעבר בטלביה; 4 סבוגרים זקנים הועברו לסוסב זקנים; 3 עזבו את הסוסד לסידור אינדיווידואלי. אחד מהם הוא העיוור סרה, סעסד לפני כס הסטפט על מעסה אונס, ברה וחזר ונתפט 3 פעמים על-ידי הססרה והוסס בבית הכלא. היום הוא צדיך לצאת לחפסי, והפרסה תתחיל סחדס. איס זה סטיל איסים על הסוסד וכל הסוסד באנק תחת סלטונו. נסארו איפוא 26 סבוגרים בסוסד. לעת-עתה יצאו לסעסה רק 18 ונסארו 26. בסקום היוצאים נכנסו 40 ילדים, וברור סהצפיפות היא כה גדולה סאינונו יודעים איך אפסר יהיה להמסין לעבוד.

הבעיות הקשות הן : הוצאת הסבוגרים

סנסארו; הצפיפות וחוסר כוחות הדרכה בעלי הכסרה, כי לסעסה סלבד הסורים העיוורים אין בארץ בעלי סקצוע בסטח זה. בעיה זו אפסר לפתור על-ידי הזמנת סוסחים סחוץ-לארץ, וגם על-ידי ססלוח אנסים ססלנו כדי להסתלם בסקצוע זה במסדות דוסים בחוץ-לארץ. אולם לא אלה הקסיים העיקריים סעומדים לפנינו, ולא על אלה ברצוני לדבר היום, אלא על בעיה קסה יותר, והיא : סאלת הכנת העיוורים בסוסד לחיים, חינוך, חינוך לסקצוע; וחינוך ציבור הפקחים, הציבור היסראלי לגיסה אחרת לסאלת העיוור. בכל העולם נחשב כיום העיוור לאזרח סלא, סוה זכויות וחובות. אין סוגרים היום באף ארץ את העיוור בכתלי סוסד. העיוור יוצא לחיי פרנסה לבין האנשים הפקחים. אנו נתקלים בבעיה לא רק סהבחינה סעלינו לדאוג לכך שהם יתרגלו להתחנך בסוסד וללמוד את הסקצועות שהם יכולים ללמוד, אלא בבעיה סהמורים העיוורים עצמם אינם יודעים דבר אחר אלא להיות סגורים וססוגרים בתוך ארבע אמות סל כתלי הסוסד, וגם הסורים הפקחים אינם מבינים סיס להוציאם לעולם הרחב. הסנסליות היסראלית אינה סוכנה לצעדים חדסים בסטח זה. עסינו נטיונות ומאמצים כדי לסדר לפחות 2 צעירים : אחד סגסר סטינר וסוכן להוראה, וצעירה סהתכוונה להורות, סחוץ לכתלי בית-הספר לחינוך עיוורים, ולהכניסם לעבודה בין פקחים, ונכסלנו בנסיונונו. הפסיכולוגיה סל העיוור היא כזו שהיא אינו סעיז לצאת, אבל גם אנסיים - ואנסיים בעלי הסכלה גבוהה ביותר - לא הבינו ססוכרחים לעסות צעד זה ולעזור לעיוור לצאת לחיי פרנסה סחוץ לסוסד. התוצאה היא סאנו כרגע סעסיקים - ומסוכרחים לסנות זאת - כ-95% מורים עיוורים, בו בזמן סבעולם כבר סזמן נהוג להעסיק רק 50%, בהולנד הגיע האחוז ל-35%, ולא רק זאת, אנו נעמוד בעוד חצי שנה, שנה או שנה וחצי בפני הסאלה : מה לעסות עם בוגרי בית-הספר. האם הם ימשיכו בקליעת סחצלאות, סמאטאים, סזרונים וכדוסה, ויצרו מהם ססויות גדולות - אשר כבר היום נצטברו מלאי ניכר בסחסני "סלבן" בלי יכולת סיווק - והם יהיו על חסדי הציבור ויתנונו בסוסד? אם לא נוכל להכניס את העיוורים לחיי פרנסה, כמו שהדבר נעשה בכל העולם, נהיה במצב בו הסוסד יהיה סלא עיוורים סלא התכונו ואינם סוכנים לחיים. זוהי הבעיה הרצינית ביותר; על כל יתר הבעיות נוכל להתגבר, אבל אם לא נתגבר על בעיה זו, כסול ניכסל בנסיונונו.

אד.

גב' סאירוביץ:

אני מוכרחה לוטר שהיה זה היסג גדול
כי הצלחנו להוציא את הטכוגרים מהמוסד
לא סטרה, בעזרת הווק. הנאמן הציבורי פעל ופועל רבות, הוא יסב
עם כל אחד ואחד, הציג תכנית מפורטת, ונדסה לי כי בדרך של שכנוע -
במקום איום בחוק - הצלחנו למצא סידור אינדיווידואלי לכל אחד בלי
סטרה. אבל אני חייבת להדגיש כי בלי חוק לא היינו מצליחים להוציא
זאת לפעל.

עד עתה הועברו 12 עיוורים לסלביה;
4 למוסד זקנים ו-3 לסידורים פרטיים. בסך-הכל יצאו את המוסד 19 איס.
טרם יצאו 10 בחורים בגיל עבודה בני 18 - 20, וכן לא יצאו הפסיכופטים,
שהם מהורים בעיה חמורה. וכאן אני מבקשת את עזרת הוועדה, שגם היא
תפנה למשרד הבריאות בבקשה להוציא סוף-סוף את הפסיכופטים ולהעבירם
לכפר-סאול. ישנם 10 בילת, לא כולם פסיכופטים, ישנם מקרי-גבול, בכל-
אופן 8 יצטרכו להעביר, ומשרד הבריאות גם הבטיח להעבירם. משרד הגריאות
לא נתן כל הבטחה בקשר לנשים. כפר-סאול זה בית חולי-רוח של משרד
הבריאות. אנו מנהלים טשא-ווסמן על העברה. זהו דבר שאפשר לדרוש את
הגסטו המידית, ואנו מבקשים את עזרת הוועדה לכך.

מה עם אלה הנשארים בסלביה? כולם
רשומים לסיכון עממי, והובטח להם לשם סידור. אנו של 2,400 ל"י,
50% מהסכום שעליהם לשלם בסזומנים. כיוון שביצוע הסיכון העממי עוד
יקח זמן, הם פנו אלינו בבקשה להפקיד את הסכום הנ"ל לטובתם, במקרה
וימצאו סידור אינדיווידואלי מתאים בעצמם. אנו הסכמנו לכך, ויס
3 בחורים שהביאו לנו הצעות מתקבלות על הדעת וקיבלו סידור את הכסף.
יש טיכויים שארבעה יעזבו את סלביה, וכך יתפנו מקומות לאחרים מבי-
חינוך עיוורים. אם יעזבו גם הפסיכופטים נוכל שוב לשחרר 12 מקומות,
והכל בדרך שקטה.

תעטוקה. נכון שלא יתכן שהם יסכימו
ללמוד קליעת טאטאים, מברשות וכדומה. נאלת התעטוקה היא מסובכת
ומתקשים בה בכל העולם. אפילו אם בגיע לידי תעטוקה אינדיווידואלית
תמיד יסאר אחוז מסוים פריטיטיבי, שיוכל לעסוק רק בתעטיית מברשות.
בנרון זה יש תפקיד חשוב לבית-ספר לחינוך עיוורים, והוא מוכרח למצא
אפשרויות תעטוקה לעיוורים. אנו מצדנו מסתדלים למצא מקורות תעטוקה
לעיוורים. הזמנו לטל טרכזיות סלפונים העיוורים יכולים לעבוד עליהן,
והן תותקנה במספר מקומות. "אתא" הסכים לקבל מרכזיה כזו, וגם קיבלנו
את הסכמת משרד הטעד. כאשר יהיה לנו זמין בטח זה נוכל לסכנע מוסדות
אחרים. במקרים בהם סידורנו עיוורים בתעטיה, כמו ב"אתא" או בתעטיה
הצבאית, הצלחנו, וסם מרוצים בהחלט מעבודת העיוורים. הצרה היא סלציבור
אין גישה לדבר, שוררת דעה שהעיוורים כאילו אינם מתאימים לעבודות הסוגות.

סיווק: נכון שהמסנים מלאים ואין
סיווק. למטסלה עצמה יש תצרוכת ענקית מהדברים שמיצרים העיוורים,
ואילו משרד הבטחון קונה אצל העיוורים רק 10% מתצרוכתו. אנו עוסדים
לדרוש מהמטסלה לקנות 60% מתצרוכתה מידי העיוורים, וזה היה מטפ
אחוז גדול מהתעטוקה של העיוורים.

אנו מקימים עתה קואופרטיב חדש של
עיוורים בשביל אותם 10 הבחורים שעוד נשארים במוסד. אנו מנהלים
טשא-ווסמן עם משרדי המטסלה על קניית הסחורה, וכאשר תתקבל תשובה מניחה
את הדעת נקים את הקואופרטיב.

אנו מסתדלים למצא פתרונות נוספים לבעיית
התעטוקה, אבל עיקר העבודה מוטלת כמובן על המוסד לחינוך עיוורים.

אד.

י. סמילנסקי:

איך מתפתח כפר העיוורים כנסיון וכדרך לקליטתם של העיוורים בטביבה חקלאית ולא עירונית?

א. רוזאל-נאור:

עד כמה שקראתי ושמעתי על מוסדות כאלה, מקובל עד מאד ליטוד המוסיקה, לא רק לסם הקניית הסכלה מוסיקלית, אלא גם טבחינה מעשית-תכליתית. על איזו רמה עומדים ליטודי המוסיקה במוסד, ובאיזו מידה הם יכולים להיות מקצוע בטביל העיוורים?

ד. צברי:

בקשר לעבודות הקס שעושים העיוורים - האם אי-אפשר להוציא צו או חוק שבדברים הללו יעטקו אך ורק עיוורים? במקרה זה מטרד הבטחון לא יקנה 10% מתארוכתו אצל העיוורים אלא את סאת האחוזים.

היו"ר ס. פרטיץ:

אני חושטת שהוצאתם של 26 המבוגרים אשר נסארו במוסד תקח זמן רב. אטנט חסבנו שאפשר יהיה לעשות זאת סניה וביה אחרי שיתקבל החוק, בכל-זאת שתברר סעברו חדסים סבלי להעבירם. אני חרדה לענין וסבורני שאנו סוכרחים למצא פתרון לבעיה. עלינו לפנות בנדון למטרד הסעד, למוסד לחינוך עיוורים וגם ל"לייט האוז" באטריקה.

אני חפצה לטכט את דעתנו בענין על-ידי קבלת

3 ההחלטות הבאות :

ה. ה. ח. ל. ט (1) לפנות למטרד הבריאות בבקסה לקיים את הבטחתו ולהעביר מיד את הפסיכופטים לכפר-סאול;

(2) לפנות בבקסה למטרד הסעד, למוסד לחינוך עיוורים ול"לייט האוז" למצא דירת מעבר סניה, כדי להעביר את המבוגרים מהמוסד ;

(3) להציע להכניס בתקציב טכום מסוים עבור הסתלמות של 2-3 סודים בסיסות חינוך עיוורים בחוץ-לארץ, וגם להביא סוסחים סחוץ-לארץ כדי להדריך כאן.

גב' סאירוביץ:

כפר העיוורים. נוכחנו לדעת שזה נסיון חסוב בטביל אנסים פרימיטיביים, בעיקר כסובן הכלכלי, כי תושבי הכפר מרוויחים יפה ומכלכלים עצמם. הסגיאה שלנו היתה שלא דאגנו לרמה תרבותית נאותה, ולא הכנסנו מלכתחילה אדם מיוחד סיטפל בבעיות התרבותיות של הסקום, וזה מתבקס בנו עכסיו.

נסאלה כאן שאלה מדוע אין סכריחים על-ידי צו לקנות את התוצרת מידי העיוורים. אנו סכינים עתה חוק למפעלים סוגנים בקשר לנכים - התנגדנו לחוק מיוחד עבור עיוורים - אבל חוק זה יכלול גם את העיוורים.

גב' ברט:

החינוך המוסיקלי במוסד עומד על רמה נאה, לא אומר שהוא אידיאלי, אבל הוא בהחלט טוב.

היו"ר ס. פרטיץ:

אנו סודים לגב' ברט וסאירוביץ על הסקירות שסטרנו לנו, ואנו נסתדל לפעול

ברוח ההחלטות אשר קיבלנו.